

Paulo Coelho

A R G O

.....

Přeložily Pavla Lidmilová a Marie Havlíková

Paulo Coelho

.....

Ďábel
a slečna
Chantal

Z portugalského originálu *O Demônio e a Srta. Pym*,
vydaného nakladatelstvím Editora Objetiva Ltda., Rio de Janeiro v roce 2000,
přeložily Marie Havlíková a Pavla Lidmilová.

Přebal navrhla Tereza Králová.

Grafická úprava a sazba Studio Visualist.

Odpovědná redaktorka Mína Taurová.

Jazykový redaktor Jindřich Vacek.

Korektury Ludmila Böhmová.

Technická redaktorka Saša Švolíková.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

www.argo.cz, argo@argo.cz,

v roce 2025 jako svou 4976. publikaci.

Vytiskla tiskárna Protisk.

Vydání druhé.

ISBN: 978-80-257-3873-3

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS

sklad: KOSMAS, s. r. o., Za Halami 877

252 62 Horoměřice

tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz

.....

MARIA PANNŮ,
POČATÁ BEZ POSKVRNY HŘÍCHU,
ORODUJ ZA NÁS,
KTEŘÍ SE K TOBĚ UTÍKÁME.
AMEN.

.....

„I otázalo se ho jedno kníže, řka:
Mistře dobrý, co čině, život věčný obdržím?
I řekl jemu Ježíš: Co mne nazýváš dobrým?
Žádný není dobrý, než jediný, totiž Bůh.“

.....

Lukáš 18, 18–19

Autorova poznámka

První příběh o Rozdělení vznikl ve staré Persii: bůh času stvoří vesmír a vnímá harmonii kolem sebe, ale cítí, že něco velmi důležitého chybí – někdo, s kým by se z té krásy mohl těšit.

Po celých tisíc let se modlí, aby se mu narodil syn. V tom příběhu se neříká, koho o to prosí, když už sám je všemohoucí, jediný a nejvyšší pán; přesto se však modlí, až se stane samodruhým.

Jakmile bůh času dosáhne svého, začne litovat, že se poruší křehká rovnováha věcí. Je však příliš pozdě – syn je na cestě. Svou lamentací bůh dosáhne jenom toho, že syn v jeho lůně se rozdělí na dva.

Legenda praví, že z modlitby boha času se zrodí Dobro (Ormuzd) a z boží lítosti se zrodí Zlo (Ahriman) – dvojčata.

Znepokojený bůh času se snaží, aby jako první vyšel z jeho lůna Ormuzd, který by bratra ohlídal a nedopustil, aby vesmíru škodil. Chytré a schopné Zlo však při porodu svého bratra odstrčí a uzří jako první světlo hvězd.

Zoufalý bůh času se rozhodne stvořit Ormuzdovi spojence: dá vzniknout lidskému rodu, jenž spolu s ním má Ahrimana ovládnout a zabránit mu, aby se všeho zmocnil.

V perské legendě se lidské plémě zrodí jako spojenec Dobra a podle tradice nakonec zvítězí. O mnoho století později však vznikne jiný příběh o Rozdělení, tentokrát v opačné verzi: člověk je tu nástrojem Zla.

Všichni asi vědí, co mám na mysli: muž a žena se v rajské zahradě těší ze všech představitelných rozkoší. Existuje jediný zákaz – dvojice se nikdy nesmí dozvědět, co znamená Dobro a Zlo. Všemohoucí Bůh říká (Gen. 2, 17): „Ale z stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez.“

A jednoho dne se objeví had, který tvrdí, že toto vědění je důležitější než sám ráj a že je třeba je znát. Žena odmítá, neboť Bůh jim pohrozil smrtí, ale had ji ujišťuje, že k ničemu takovému nedojde: právě naopak, jakmile poznají dobré a zlé, budou jako bohové.

Eva uvěří, pojí zakázaného ovoce a kousek dá také Adamovi. Od té chvíle se poruší původní vyváženost ráje a oba jsou vyhnáni a zlořecheni. Existuje však záhadná věta, jíž Bůh dává za pravdu hadovi: „Aj, člověk učiněn jest jako jeden z nás, věda dobré i zlé.“

Ani v tomto případě (stejně jako když bůh času – bytí absolutní pán – modlitbou o něco prosil) Bible nevysvětluje, s kým jediný Bůh mluví a proč – je-li jediný – říká „jeden z nás“.

Ať už je tomu jakkoli, lidskému rodu je od počátku souzeno, aby žil ve věčném Rozdělení mezi dvěma protiklady. A my dnes máme tytéž pochybnosti jako naši předkové; v této knize se při rozvíjení uvedeného tématu objevují legendy z různých koutů světa.

Románem *Ďábel a slečna Chantal* končím trilogii „A dne sedmého...“, k níž patří *U řeky Piedra jsem usedla a plakala* (1994) a *Veronika se rozhodla zemřít* (1998). Všechny tři knihy hovoří o jediném týdnu v životě obyčejných lidí, kteří se náhle octnou tváří v tvář lásce, smrti a moci. Vždy jsem byl přesvědčen, že k hlubokým změnám, ať už v lidské bytosti, nebo ve společnosti, dochází ve velmi krátkém časovém období. Když

to nejméně čekáme, život se na nás obrátí s výzvou, aby vyzkoušel naši odvahu a vůli ke změně; v tom okamžiku nám není nic platné předstírat, že se nic neděje, anebo se vymlouvat, že ještě nejsme připraveni.

Výzva nepočká. Život se neohlíží zpět. Týden je víc než dostatečná doba k tomu, abychom se uměli rozhodnout, jestli svůj osud přijímáme, nebo ne.

Buenos Aires, srpen 2000

Téměř patnáct let už sedávala stará Berta den co den na zápraží svého domku. Obyvatelé Viscosu na tom neviděli nic divného, věděli, že tak to staří lidé dělávají: sní o uplynulých letech mládí, pozorují svět, k němuž již nepatří, a přemýšlejí, o čem by si popovídali se sousedy.

Berta však měla k tomuto počínání důvod. Její čekání skončilo toho rána, kdy uviděla cizince, jak stoupá do příkrého kopce a pomalu míří k jedinému hotelu v obci. Vypadal jinak, než jak si ho už tolikrát představovala; šaty měl hodně obnošené, vlasy delší, než je obvyklé, a byl zarostlý.

Měl však společníka: ďábla.

„Manžel měl pravdu,“ řekla si. „Kdybych tu neseseděla, nikdo by si toho nevšiml.“

Většinou nedokázala odhadnout u lidí věk, proto tomu muži hádala něco mezi čtyřicítkou a padesátkou. „Ještě mladý,“ pomyslela si z výše svého stáří. Dumala, jak dlouho asi se tam zdrží, a nedošla k žádnému závěru; možná jen krátce, když nemá nic jiného než malý batoh. Nejspíš zůstane jen přes noc, než zase půjde dál za cílem, který neznala a ani ji nezajímalo.

I tak ale všechny ty roky, které proseděla na zápraží a čekala na jeho příchod, stály za to, protože se naučila těšit se

z vyhlídky na krásu hor – dřív si toho nevšimala prostě proto, že se tam narodila a na krajinu kolem byla zvyklá.

Cizinec vešel do hotelu, jak se dalo čekat. Berta uvažovala, jestli se nemá o té nevíтанé návštěvě poradit s panem farářem: ten by ji však nebral vážně a řekl by, že jsou to stařecké výmysly.

Nezbývalo než čekat, co se stane. Dábel nepotřebuje moc času, aby napáchal škody – třeba bouřky, vichřice a laviny, které za pár hodin dokážou zničit stromy, jež rostou dvě stě let. Ona tedy ví, že do Viscosu právě vstoupilo zlo, zároveň ji však napadlo, že to na situaci nic nemění. Zlí duchové ustavičně přicházejí a odcházejí a neznamená to, že by se jejich přítomnost musela vždycky nějak projevit. Ustavičně putují světem, někdy jen proto, aby věděli, co se děje, jindy zase chtějí nějakou duši podrobit zkoušce, jsou však nestálí a mění záměry bez jakékoli logiky, vedeni pouze požitkem z očekávané bitvy, která by stála za to. Berta se domnívala, že ve Viscosu není nic tak zajímavého nebo zvláštního, aby to upoutalo něčí pozornost na dobu delší než jeden den – a tím spíš někoho tak významného a zaneprázdněného, jako je posel z temnot.

Snažila se myslet na něco jiného, ale cizincův zjev jí nešel z hlavy. Dosud jasná obloha se zatáhla mračny.

„V tuhle roční dobu na tom není nic divného,“ přemítala. „Nijak to nesouvisí s cizincovým příchodem, pouhá shoda okolností.“

A tu náhle uslyšela vzdálený rachot hromu, a hned nato zahřmělo ještě třikrát. Mohlo to sice znamenat, že co nevidět začne pršet, ale pokud by měla věřit dávné místní tradici, pak by si ten zvuk mohla vykládat jako hlas rozhněvaného Boha, vyčítajícího lidem, že se stali lhostejnými k jeho přítomnosti.

„Možná bych měla něco udělat. Došlo koneckonců k tomu, nač jsem čekala.“

Chvíli pozorovala, co se kolem ní děje; nad vesnicí se dál kupily mraky, ale už nehřmělo. Jako bývalá dobrá katolička nevěřila na tradice a pověry, především na ty místní, kořenící v dávných dobách, kdy tam sídlili Keltové.

„Hrom je obyčejný přírodní úkaz. Kdyby chtěl Bůh mluvit s lidmi, nedělal by to tak nepřímě.“

Jen si to pomyslela, už zase zaslechla další hřmění – tentokrát mnohem bliž. Berta vstala, vzala židli a šla dovnitř, dřív než se rozprší – teď však se jí sevřelo srdce nevysvětlitelným strachem.

„Co mám dělat?“

Znovu zatoužila, aby cizinec co nejdřív odešel; už byla příliš stará na to, aby pomohla sama sobě, své obci nebo – a to hlavně – Bohu všemohoucímu, který by si jistě v případě potřeby vybral někoho mladšího. Stejně to byly jen bláhové představy, to jenom její manžel si vymýšlel, jak by jí pomohl ukrátit si dlouhou chvíli.

Že ale spatřila ďábla – ne, o tom vůbec nepochybovala.

Z masa a kostí, převlečeného za poutníka.

Hotel sloužil zároveň jako obchod s místními výrobky, restaurace s typickými jídly i jako výčep, kde se scházeli zdejší občané a mluvili pořád o stejných věcech – o počasí nebo o tom, že mládež ztratila o vesnici zájem. „Devět měsíců mrzneme, za tři měsíce se udřeme,“ říkali a mysleli tím, že za pouhých devadesát dní musejí stihnout všechny zemědělské práce od orby, hnojení a setí po žně, senoseč a stříhání vlny.

Všichni tamější obyvatelé věděli, že se snaží přežít ve světě, který už skončil; přesto se nedokázali smířit s tím, že jsou poslední generací rolníků a pastýřů, kteří tam v horách žili celá staletí. Dříve nebo později se objeví stroje, dobytek se bude chovat někde daleko a krmit speciální výživou a vesnici možná koupí nějaká velká firma se sídlem v zahraničí a přebuduje ji na lyžařské středisko.

Došlo k tomu už v okolních obcích, jen Viscos se pořád držel – protože dávným předkům, kteří tam kdysi žili, vděčil za tradici neústupného boje až do posledního dechu.

Cizinec si pozorně přečetl hotelovou přihlášku a uvažoval, jak ji vyplnit. Podle přízvuku lidé poznají, že přichází z nějaké jihoamerické země, a tak se rozhodl, že to bude Argentina, jejíž fotbalové mužstvo si oblíbil. Do rubriky pro adresu napsal Kolumbijská ulice, jelikož usoudil, že obvyklou poctou

v jihoamerických zemích je dávat si vzájemně místní jména podle států nebo podle významných lokalit. Místo vlastního jména uvedl jméno jednoho slavného teroristy z minulého století.

Ani ne za dvě hodiny už všech 281 obyvatel Viscosu vědělo, že k nim právě zavítal cizinec jménem Carlos, narozený v Argentíně a bytem v příjemné Kolumbijské ulici v Buenos Aires. To je výhoda malých obcí: není třeba se nijak namáhat, aby se hned roznesly všechny podrobnosti o něčím osobním životě.

To měl ostatně návštěvník v úmyslu.

Šel nahoru do svého pokoje a vyprázdnil batoh: měl v něm něco málo šatstva, holicí strojek, rezervní pár bor, vitaminy proti nachlazení, tlustý zápisník a jedenáct zlatých cihel po dvou kilogramech. Zcela zmožen napětím, výstupem i těžkým nákladem skoro okamžitě usnul, ale předtím ještě zata-rasil dveře židlí, i když věděl, že každému z 281 obyvatel Viscosu může důvěřovat.

Nazítří se nasnídal, prádlo nechal v hotelové recepci k vyprání, zlaté cihly naskládal do batohu a vydal se do hor směrem na východ. Z místních obyvatel uviděl cestou jedinou osobu, starou ženu sedící na zápraží, která ho zvědavě pozorovala.

Pohroužil se do lesa a čekal, až si jeho sluch zvykne na zvuky hmyzu a ptáků i větru zmítajícího bezlistými větvemi; věděl, že na takovém místě může být sledován, aniž si čeho všimne, a tak skoro hodinu nic nedělal.

Když si byl jist, že případného pozorovatele už přestalo bavit čekání na nějaké senzační odhalení, vyhrabal díru poblíž skalního útvaru ve formě Y, kam schoval jednu z těch cihel. Pak šel o kus výš a další hodinu se tvářil, že se hluboce zadumán dívá na krajinu, a když objevil další skalní útvar –

tentokrát podobný orlu –, vyhloubil ještě jednu díru a uložil tam deset zbývajících cihel.

První osoba, kterou na zpáteční cestě do vsi potkal, byla dívka sedící u jedné z mnoha bystrin, jež v té oblasti dočasně vznikají z tajících ledovců. Zdvihla oči od knihy, kterou četla, podívala se na něho a znova se začetla; matka ji určitě kdysi poučila, že s cizími lidmi se do řeči dávat nemá.

Když však přijde cizinec do nějaké neznámé obce, dá se čekat, že se pokusí navázat přátelské styky, a proto k ní přistoupil blíž.

„Dobrý den,“ řekl. „Na tuhle roční dobu je nějak teplo.“

Přikývla.

Cizinec však mluvil dál:

„Rád bych, abyste se šla na něco podívat.“

Zdvořile odložila knížku, podala mu ruku a představila se:

„Jmenuji se Chantal, večer pracuji jako servírka v hotelu, kde jste se ubytoval, a bylo mi divné, že jste nepřišel dolů k večeři, protože hotel nevydělává jenom na noclehu, ale na všem, co host zkonsumuje. Vy jste Carlos z Argentiny a bydlíte tam v Kolumbijské ulici; to už ví ve vsi každý, poněvadž když sem někdo přijde mimo loveckou sezonu, vždycky se na něho soustředí zvědavé pohledy. Je vám asi padesát let, máte prošedivělé vlasy a díváte se jako člověk, který už hodně zažil.“

Za pozvání, abych se šla na něco podívat, vám děkuji, ale krajinu kolem Viscosu už znám ze všech možných a představitelných úhlů; možná spíš já bych vám mohla ukázat místa, jaká jste nikdy neviděl, ale myslím, že máte jiné věci na práci.“

„Je mi padesát dva let, nejmenuji se Carlos a všechny údaje v hotelové kartě jsou falešné.“

Chantal nevěděla, co na to říct. Cizinec pokračoval:

„Nechci vám ukazovat Viscos. Je to něco, co jste vy nikdy neviděla.“

Chantal četla spoustu historek o děvčatech, která jdou s cizím mužem do lesa a beze stopy zmizí. Na okamžik pocítila strach; hned však jej vystřídal pocit dobrodružství – ten muž by si k ní koneckonců nic nedovolil, když ví, že jeho přítomnost ve vsi je všeobecně známa, přestože údaje o něm neodpovídají skutečnosti.

„Kdo jste?“ zeptala se. „Jestliže teď jste mi řekl pravdu, pak přeče víte, že bych vás mohla udat za falšování totožnosti.“

„Slibuji, že vám odpovím na všechny otázky, ale napřed musíte jít se mnou, protože vám chci něco ukázat. Za pět minut jsme tam.“

Chantal zaklapla knihu, zhluboka se nadechla a v duchu se pomodlila, zatímco v srdci se jí mísilo vzrušení se strachem. Pak vstala a šla s cizincem, i když byla přesvědčena, že to bude jen její další životní zklamání, začínající pokaždé slibným setkáním, ale končící snem o nemožné lásce.

Muž došel ke skalisku ve tvaru Y, ukázal na čerstvě zahraibanou jámu a řekl, ať se podívá, co se tam skrývá.

„Ušpinila bych si ruce,“ namítla Chantal, „a taky šaty.“

Muž ulomil větev a podal ji dívce, aby mohla hlínu odhrabat. Bylo to sice divné, ale rozhodla se, že udělá, co od ní chce.

Za pět minut nato se dívala na špinavou žlutou cihlu.

„Vypadá to jako zlato,“ řekla.

„Je to zlato. Patří mně. Buďte tak hodná a znova to zahra-bejte.“

Uposlechla. Muž ji pak zavedl k další skrýši. Zase odhrabala zem a tentokrát užasla nad spoustou ukrytého zlata.

„To je taky zlato a patří rovněž mně,“ prohlásil cizinec.

Chantal se chystala ten poklad znovu zakrýt hlínou, ale on jí řekl, ať nechá tu díru tak, jak je. Posadil se na kámen, zapálil si cigaretu a zadíval se na obzor.

„Proč mi to ukazujete?“

Nic na to neřekl.

„Kdo vlastně jste? A co tady děláte? Proč jste mi to ukázal, když víte, že můžu všem povědět, co tady v horách schováváte?“

„Moc otázek najednou,“ odpověděl cizinec a dál pohlížel na hory kolem, jako by její přítomnost ani nevnímal. „A pokud jde o to, že to prozradíte ostatním, to právě chci.“

„Slíbil jste, že mi odpovíte na všechny otázky, když s vámi půjdu.“

„Za prvé, nevěřte slibům. Těch je svět plný: bohatství, věčná spása, nekonečná láska. Někdo dokáže naslibovat všechno, jiný zase uvěří všemu, co by mu mohlo zaručit lepší dny, což bude ostatně váš případ. Ti, kdo slibují a sliby neplní, dojdou jen k bezmoci a zmaru; totéž se stane těm, kdo jim na ty sliby skočí.“

Uvědomil si, že všechno komplikuje; mluví o vlastním životě, o noci, která změnila jeho osud, o lžích, kterým byl nucen uvěřit, protože realita se zdála nepřijatelná. Měl by mluvit řečí, které by děvče mohlo rozumět.

Chantal si však skoro všechno vyložila po svém. On jako starší muž myslí jenom na sex s někým mladším. A jako každý člověk se domnívá, že za peníze si může koupit všechno. Jako každý cizinec je přesvědčen, že venkovské dívky jsou natolik naivní, že přistoupí na jakýkoli návrh, ať reálný, nebo nemožný – pokud to znamená aspoň slabou naději, že se dostanou někam jinam.

On není ani první a – bohužel – nebude zřejmě ani poslední, kdo se jí tak neomaleně pokouší svést. Má tla jí však ta spousta zlata, kterou nabízí; nikdy jí nenapadlo, že by měla takovou cenu, a to jí lichotilo, ale zároveň to v ní vyvolávalo paniku.

„Jsem moc stará na to, abych uvěřila slibům,“ odpověděla a snažila se získat čas.

„Přestože jste vždycky uvěřila a budete věřit dál.“

„To se tedy mýlíte; vím, že žiju v ráji, Bibli mám přečtenou a nedopustím se stejné chyby jako Eva, která se nespokojila s tím, co měla.“

To samozřejmě nebyla pravda a dívku začala znepokojovat možnost, že cizinec o ni ztratí zájem a odejde. Ve skutečnosti právě ona rozhodla sít a zosnovala setkání v lese; zaujala strategickou pozici na místě, kudy musel jít zpátky, aby zas jednou mohla s někým mluvit, vyslechnout možná další sliby a pár dní snít o možnosti nové lásky a definitivním odchodu z údolí, kde se narodila. Už se mockrát zklamala, ale přece jen pořád věřila, že potká muže svého života. Ze začátku si hodně příležitostí nechala ujít, protože si myslela, že ten pravý ještě nepřišel, ale teď jí připadalo, že čas uplývá rychleji, než tušila, a byla ochotna opustit Viscos s prvním mužem, který by se uvolil vzít ji s sebou, i kdyby k němu nic necítila. Určitě by se ho naučila milovat – i láska chce čas.

„Právě tohle chci zjistit: jestli žijeme v ráji, nebo v pekle,“ přerušil muž její úvahy.

Vida, už se chystá vlézt do pasti.

„V ráji. Když ale člověk žije v nějakém dokonalém místě moc dlouho, začne se nudit.“

Nalíčila první vnadidlo. Jako by mu řekla: „Jsem volná, můžeš mě mít.“ Jeho další otázka by měla znít: „Tak jako vy?“

„Tak jako vy?“ chtěl vědět cizinec.

Musela postupovat opatrně, nesměla se hnát se svou žízni rovnou k prameni, jinak by ho mohla vyplašit.

„Nevím. Někdy si myslím, že ano, ale jindy se mi zase zdá, že můj osud je tady a že daleko od Viscosu bych žít nedokázala.“

Další krok: předstírat lhostejnost.

„Dobrá, když mi tedy o tom zlatě, co jste mi ukázal, nic říct nechcete, děkuji za procházku a jdu si zase k řece číst. Sbohem.“